

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 222
van **MANUELA VAN WERDE**
datum: 5 maart 2021

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR,
ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Religieus erfgoed - Beleidsinitiatieven

Op 24 februari jl. werd door de stemming van een voorstel van resolutie de problematiek van de her- en nevenbestemming van kerken nog eens onder de aandacht gebracht in het Vlaams Parlement (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-2021, nr. 571/5). Een complex gegeven, waarin niet alleen het kerkgebouw, maar ook het cultureel en immaterieel erfgoed een grote rol spelen. Een succesvolle neven- of herbestemming houdt ook rekening met dat erfgoed.

1. Kan de minister een overzicht geven van de door hem geplande beleidsinitiatieven qua religieus erfgoed vanuit zijn bevoegdheid Cultuur?
2. Welke rol ziet Cultuur voor zichzelf weggelegd in het dossier herbestemming kerken en de zoektocht naar een vervolg op het Projectbureau Herbestemming Kerken? Welke partners wil Cultuur daarbij betrekken?
3. Kan de minister een overzicht geven van de lopende cultureelerfgoedprojecten i.v.m. religieus erfgoed die ondersteund worden door projectsubsidies? Graag een overzicht van de projecten per provincie en het percentage van het project ten opzichte van het totaal aan uitgekeerde projectmiddelen.

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 222 van 5 maart 2021

van **MANUELA VAN WERDE**

1. Vanuit het topstukkenbeleid worden stappen ondernomen rond behoud en beheer van topstukken in kerken en kloosters. Op advies van de Topstukkenraad werd door het Departement eind 2019 het project "behoudsondersteuning voor topstukken" uitgerold. Via dit project biedt de Overheid gratis en tijdelijke behoudsondersteuning voor topstukken aan topstukbeherende instellingen voor wie 'behoud en beheer' niet één van de kerntaken is. Dit hangt samen met de noodzaak om bij verdere her- of nevenbestemmingen van kerken, te kunnen voorzien in een degelijk beleid rond behoud en beheer van de topstukken, en het roerend cultureel erfgoed in het algemeen. Aan de hand van dit project worden voor een selectie van topstukbeherende instellingen per topstuk één jaar lang de bewaaromstandigheden en condities van de topstukken in kaart gebracht. De instellingen krijgen ook adviezen ter bevordering van die bewaaromstandigheden.
De topstukken die tijdens dit project worden opgevolgd en waarvoor deze ondersteuning wordt geboden, zijn meestal "dubbel beschermd"; ze worden zowel via het Topstukkendecreet als via het Onroerend Erfgoeddecreet beschermd. Daarom wordt vanuit het Departement Cultuur, Jeugd en Media maximaal samengewerkt met het Agentschap Onroerend Erfgoed voor de opvolging van het project. De administratie voorziet het einde van dit gehele project in het najaar van 2021.
Aan de hand van de evaluatie van dit en voorgaande projecten pas ik in overleg met mijn collega bevoegd voor onroerend erfgoed, het bestaande beleidsinstrumentarium aan en bekijk ik welke bijkomende initiatieven nodig zijn om de behoud en beheer van topstukken in kerken en kloosters verder te verbeteren. Op 1 april 2021 leg ik ook mijn strategische visienota cultureel erfgoed voor aan het Vlaams Parlement. De beleidsprioriteiten waarvoor ik aandacht zal vragen, zullen ook gelden voor religieus erfgoed.
2. Vanuit Cultuur zien we een belangrijke rol weggelegd voor PARCUM, het museum en expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur. PARCUM wordt als landelijke organisatie met een dienstverlenende rol structureel ondersteund met werkingssubsidies vanuit het Cultureelerfgoeddecreet. In 2020 werd het onderzoeksproject van PARCUM 'Depotkerken in Vlaanderen? Een onderzoek naar de voorwaarden voor (religieus) erfgoeddepots in Vlaamse kerken' gehonoreerd vanuit het Cultureelerfgoeddecreet. In vijf kerkgebouwen verspreid over Vlaanderen zal PARCUM de voorwaarden onderzoeken om er een duurzame, kwaliteitsvolle depotwerking te realiseren.
Daarnaast vormt een actuele inventaris het startpunt bij elke neven- of herbestemming van religieuze gebouwen. Met de Vlaamse erfgoeddatabanken faciliteert het departement Cultuur, Jeugd en Media de opmaak, actualisatie en permanente raadpleegbaarheid van religieuze inventarissen. In samenwerking met erfgoedcellen en PARCUM worden kerkfabrieken en andere beheerders van religieuze gebouwen gemotiveerd en begeleid om op kwaliteitsvolle wijze, naar internationale normen en standaarden van erfgoedregistratie, te voldoen aan de wettelijke inventarisplicht.
3. Momenteel worden twee cultureel-erfgoedprojecten in verband met religieus erfgoed ondersteund met projectsubsidies op het Cultureelerfgoeddecreet:

- a. 'Depotkerken in Vlaanderen? Een onderzoek naar de voorwaarden voor (religieus) erfgoeddepots in Vlaamse kerken', een project door PARCUM. Er werd een projectsubsidie toegekend van 51.000 euro.
- b. 'Schatten in de schaduw van Sint-Pieter. België in de Vaticaanse archieven pontificaat Pius XII 1939- 1958', een project door KADOC (Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving van de KU Leuven). Er werd een projectsubsidie toegekend van 69.000 euro.

Beide projectsubsidies werden toegekend tijdens de tweede projectenronde van 2020 (aanvraagdatum 15 maart 2020). De minister van Cultuur besliste in deze ronde om 19 projecten rond cultureel-erfgoedwerking op landelijk of internationaal niveau te subsidiëren voor een totaalbedrag van 1.271.000 euro. Ten opzichte van het totaal aan uitgekeerde projectmiddelen werd iets minder dan 10% van het budget besteed aan twee cultureel-erfgoedprojecten in verband met religieus erfgoed.